

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30
ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ
ΕΡΓΑ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021

Αρ. Αίτησης Πολεοδομικής Άδειας: ΛΕΜ/01575/2020

ΕΡΓΟ: «ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ (DECOSTA LABS LTD) ΣΤΟ ΠΡΑΣΤΕΙΟ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ»

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 μέχρι 2021, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Επαρχιακό Γραφείο του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Λεμεσού με Αρ. Φακ. ΛΕΜ/01575/2020 και ημερομηνία 23/03/2021 για αξιολόγηση.

Σημειώνεται ότι, με βάση το άρθρο 23 η Περιβαλλοντική Αρχή έκδωσε στις 16 Σεπτεμβρίου, 2021 Αιτιολογημένη Διαπίστωση η οποία κατέληξε στο ότι, για περαιτέρω προώθηση του αιτήματος, ο κύριος του έργου έπρεπε να καταθέσει ΜΕΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 24 (4) (α), των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από ορισμένα έργα Νόμων.

Για τις ανάγκες αξιολόγησης του έργου είχαν ζητηθεί και υποβλήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία που αφορούν σχέδιο πυρασφάλειας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω πυρκαγιών και σχέδιο δράσης που για έγκριση από το Τμήμα Δασών, εκτίμηση σφράγισης εδάφους και διάβρωσης από την αποκοπή δέντρων και την υποβάθμιση του εδάφους, εκτίμηση κατά πόσο θα επηρεάσει η κατασκευή του έργου τη γύρω περιοχή, και ειδικότερα τις υφιστάμενες γεωτρήσεις ύδρευσης, ακριβής καταγραφή (είδη, και αριθμοί κάθε είδους) χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων, εκτίμηση της κυκλοφοριακής επιβάρυνσης στο οδικό δίκτυο από την κατασκευή και λειτουργία της προτεινόμενης ανάπτυξης και των υποστηρικτικών της υπηρεσιών, επιπτώσεις από τις επιμέρους υπηρεσίες που θα χρειαστεί το εν λόγω έργο (νερό, ενέργεια, κυκλοφοριακό, επιμέρους υποδομές, αποχέτευση) κλπ.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια παρουσίαση / διαβούλευση ως ακολούθως:

- έχει αναρτηθεί ανακοίνωση στην ιστοσελίδα των Συμβούλων www.nicolaidesa.com
- έχει αναρτηθεί σχετική ανακοίνωση στο Κοινοτικό Συμβούλιο Πραστειού Κελλακίου και στην ιστοσελίδα του Κοινοτικού Συμβουλίου.

Στα πιο πάνω αναφερόταν ο τρόπος πρόσβασης του ενδιαφερόμενου κοινού στις πληροφορίες της ΜΕΕΠ και ο τρόπος υποβολής σχολίων και εισηγήσεων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 12/10/2021.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ, ετοιμάστηκε η παρούσα Γνωμοδότηση από την Περιβαλλοντική Αρχή.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία οικολογικού εκπαιδευτικού επισκέψιμου αγροκτήματος από το κοινό εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Πραστειού Κελλακίου της επαρχίας Λεμεσού στα τεμάχια με αρ. 40, 42, 45, 127 και 128 Φ/Σχ. 48/62. Τα προτεινόμενα τεμάχια εμπίπτουν σε Ζώνη Προστασίας Ζ1 (Ζώνη Προστασίας) και βρίσκονται περίπου 200 μέτρα από την προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 - Ειδική Ζώνη Διατήρησης Δάσος Λεμεσού (CY5000001).

Το συνολικό εμβαδόν των προτεινόμενων τεμαχίων ανέρχεται περίπου σε 25.565 τ.μ. Η έκταση που θα καλύπτουν οι κτιριακές εγκαταστάσεις ανέρχονται στο 6% περίπου της συνολικής έκτασης χωρίς τους χώρους στάθμευσης ιδιωτικών οχημάτων και λεωφορείων. Το 29% περίπου της συνολικής έκτασης θα καταλαμβάνουν από κτιριακές υποδομές και όλες οι υπόλοιπες υποστηρικτικές υποδομές και οι χώροι στάθμευσης (7.292 τ.μ.). Οι δημόσιοι χώροι πρασίνου που θα παραχωρηθούν ανέρχονται στο 30% του συνολικού εμβαδού των τεμαχίων.

Συγκεκριμένα οι υποδομές του προτεινόμενου έργου περιλαμβάνουν:

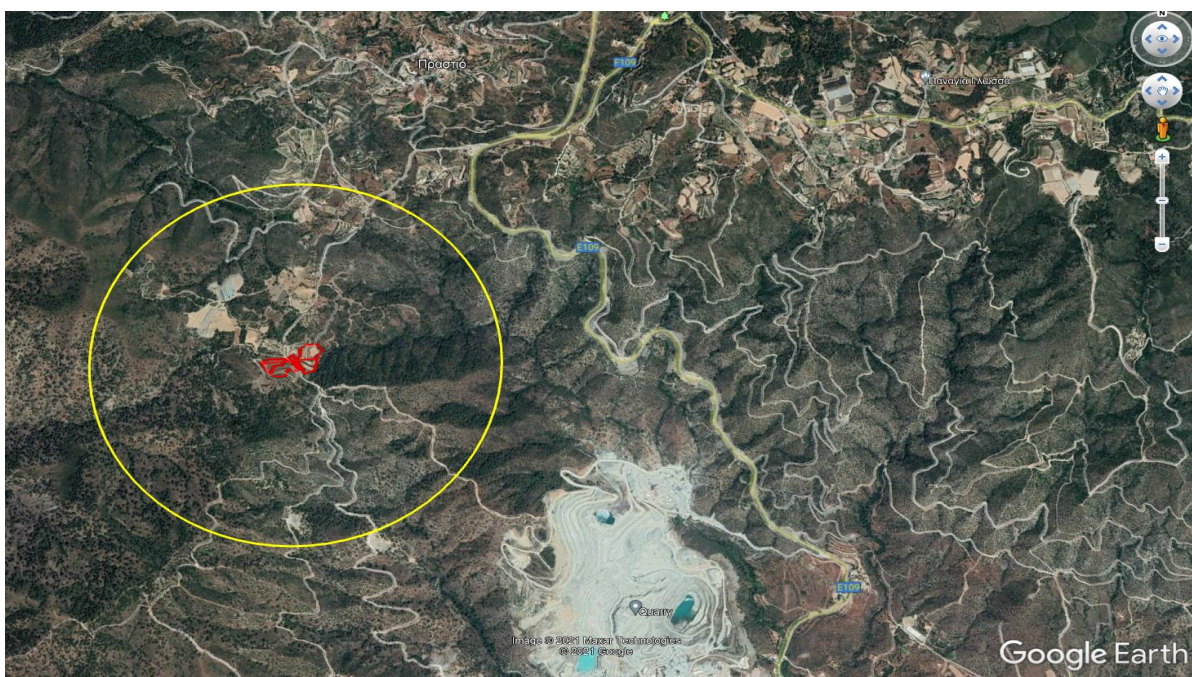
- οινοποιείο με εμβαδόν 161 τ.μ.
- αποστακτήριο με εμβαδόν 61 τ.μ.
- τυροκομείο με εμβαδόν 85 τ.μ.
- ελαιοτριβείο με εμβαδόν 153 τ.μ.
- καφετέρια με εμβαδόν 82 τ.μ.
- εστιατόριο με εμβαδόν 321 τ.μ.
- εργαστήριο συντηρήσεων του μηχανολογικού εξοπλισμού με εμβαδόν 126 τ.μ.
- αμφιθέατρο με εμβαδόν 400 τ.μ. (μέχρι 170 άτομα)
- χώρο πώλησης εισιτηρίων – κατάστημα βιολογικών προϊόντων με εμβαδόν 85 τ.μ.
- βιολογικό σταθμό επεξεργασίας λυμάτων με εμβαδόν 18 τ.μ. με μέγιστη ημερήσια δυναμικότητα 1.98κ.μ.
- χώρους υγιεινής
- χώρους στάθμευσης συνολικής έκτασης περίπου 5.800 τ.μ. (146 θέσεις στάθμευσης ιδιωτικών οχημάτων και 10 θέσεις στάθμευσης λεωφορείων)

Εικόνα 1: Χωροθέτηση προτεινόμενου έργου

Σκοπός του προτεινόμενου έργου είναι η εκπαίδευση κα επιμόρφωση των επισκεπτών παράλληλα με τη ψυχαγωγία τους μέσω της προβολής θεμάτων περιβαλλοντικού, οικολογικού και πολιτιστικού χαρακτήρα περιλαμβανομένων και αυτών που αφορούν την παράδοση του τόπου.

Σε απόσταση περίπου 2km νοτιοδυτικά βρίσκεται η πιο κοντινή οικιστική ζώνη Η1. Σε ακτίνα περίπου 1km εντοπίζονται μεμονωμένα αγροτικά υποστατικά, θερμοκήπια, γεωργικά τεμάχια και εκκλησιάκι. Σε απόσταση 1.5km νοτιοανατολικά του προτεινόμενου έργου βρίσκεται το λατομείο της Παρεκκλησιάς και σε απόσταση 5.5km νοτιοδυτικά βρίσκεται ο ταμιευτήρας Γερμασόγειας (Εικόνα 2).

Εικόνα 2: Τα υπό ανάπτυξη τεμάχια σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή μελέτης

Στα προτεινόμενα τεμάχια υφίστανται αναβαθμίδες των οποίων τα πρηνή δε θα εξομαλυνθούν αλλά θα αξιοποιηθεί το ανάγλυφο τους για την ενσωμάτωση των κατασκευών σε αυτών γι' αυτό και αναμένεται μικρός όγκος χωματουργικών εργασιών. Εκσκαφές θα πραγματοποιηθούν για τη δημιουργία του υπόγειου χώρου του οινοποιείου, για την ΕΝΤΥΠΟ 16-Άρθρα 29-30-Γνωμοδότηση ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΡΑΤΕΙΟΥ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ 4«Θεματικό Πάρκο Πρασειού Κελλακίου» (Σελίδα 3 από 25)

κατασκευή του βιολογικού σταθμού και για την εγκατάσταση του συστήματος υδροδότησης. Ο όγκος του εδαφικού υλικού που αναμένεται να αφαιρεθεί υπολογίζεται στα 850 κ.μ. Η ποσότητα αυτή θα επαναχρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες κατασκευής του έργου.

Τα είδη χλωρίδας που εντοπίζονται είναι κυρίως, ελιές, αμυγδαλιές, πεύκα, ελαιόδεντρα και είδη χαμηλής βλάστησης. Εντοπίστηκαν 6 είδη πτηνών σε ακτίνα 1km όπου τα 3 είδη είναι μόνιμοι κάτοικοι, ένα επιδημητικό που φωλιάζει, ένα μεταναστευτικό που φωλιάζει και ένα χειμερινό επισκέπτη. Δεν αναμένεται η εκκοπή δέντρων.

Κατά την κατασκευή του έργου η ημερήσια μέση κατανάλωση νερού αναμένεται να είναι περίπου 0.4 κ.μ. Κατά τη λειτουργία του έργου η ημερήσια μέση κατανάλωση νερού αναμένεται να μην ξεπερνά τα 2 κ.μ. μη συμπεριλαμβανομένου του νερού άρδευσης το οποίο υπολογίζεται να ανέλθει ετήσια στα 1.138 κ.μ. Η υδροδότηση θα γίνεται από το δίκτυο ύδρευση της κοινότητας Πραστειού Κελλακίου και για την άρδευση των καλλιεργειών από δύο γεωτρήσεις εντός των τεμαχίων. Η τοποθέτηση αγωγών μεταφοράς νερού στα τεμάχια θα πραγματοποιηθεί εντός του καταστρώματος των υφιστάμενων δρόμων.

Τα λύματα που θα παράγονται κατά τη λειτουργία του θεματικού πάρκου θα επεξεργάζονται σε βιολογικό σταθμό πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας επεξεργασίας, ο οποίος θα κατασκευαστεί εντός της ανάπτυξης. Η μέγιστη ημερήσια δυναμικότητα του σταθμού θα είναι 1,98 κ.μ. Το δευτεροβάθμιο επεξεργασμένο υγρό απόβλητο θα χλωριώνεται σε δεξαμενή χλωρίωσης για τη μείωση του μικροβιολογικού φορτίου και θα χρησιμοποιείται για άρδευση των δέντρων και φυτών του θεματικού πάρκου.

Στερεά και υγρά απόβλητα αναμένονται να προκύψουν από τις παραγωγικές διεργασίες του οινοποιείου, του αποστακτηρίου, του τυροκομείου και του ελαιοτριβείου, από τη φροντίδα των χώρων πρασίνου, οικιακά στερεά και αστικά υγρά απόβλητα, απόβλητα από τις εργασίες συντήρησης κτηριακού εξοπλισμού και περίσσεια λάσπη από το βιολογικό σταθμό.

Εντός των τεμαχίων του προτεινόμενου έργου υπάρχει εγκατεστημένο δίκτυο ηλεκτροδότησης της ΑΗΚ. Εκτιμάται ότι η κατανάλωση ηλεκτρισμού κατά το στάδιο λειτουργίας του προτεινόμενου έργου θα ανέρχεται σε 100.000kWh περίπου ανά έτος από τις οποίες οι 64.000kWh ανά έτος θα καλύπτονται από φωτοβολταϊκά πλαίσια την οροφή του κτηρίου. Σημειώνεται ότι, εντός των τεμαχίων του προτεινόμενου έργου υπάρχει εγκατεστημένο δίκτυο ηλεκτροδότησης της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Η υλοποίηση της προτεινόμενης ανάπτυξης θα έχει μόνιμη και μη αναστρέψιμη επίπτωση στον χαρακτήρα του τοπίου της περιοχής. Επιπτώσεις αναμένονται να προκύψουν κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής όσον αφορά, τη σφράγιση του εδάφους του προτεινόμενου τεμαχίου, τις απαιτήσεις σε ενεργειακούς πόρους, την κατανάλωση ποσότητας νερού, την αύξηση της σκόνης και του θορύβου από τα μηχανήματα και τα οχήματα κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής και λειτουργίας καθώς και από τα απόβλητα που θα προκύψουν από την ανέγερση και λειτουργία του προτεινόμενου έργου.

Αναλυτικά οι κυριότερες επιπτώσεις που αναμένονται κατά την κατασκευή του έργου αφορούν τις ακόλουθες:

- 3.1 Σκόνη από τις κατασκευαστικές εργασίες και συσσώρευση/αποθήκευση υλικών στο χώρο του εργοταξίου καθ' όλη τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών.
- 3.2 Θα υπάρξει αλλαγή της χρήσης γης η οποία στο παρόν στάδιο καταλαμβάνεται κυρίως από ελιές, αμυγδαλιές, πεύκα, ελαιόδεντρα, θαμνώδη και χαμηλή άγρια

βλάστηση μέρος της οποίας θα αφαιρεθεί ώστε να είναι δυνατή η κατασκευή του έργου.

- 3.3 Θα υπάρξει αλλοίωση του ανάγλυφου των τεμαχίων λόγω της κλίσης και της τοπογραφίας των τεμαχίων.
- 3.4 Επηρεασμός της πτηνοπανίδας από τη μείωση των τοπικών ειδών χλωρίδας της περιοχή αλλά και των οικοτόπων.
- 3.5 Πρέπει να διασφαλιστεί η προστασία των γεωτρήσεων της περιοχής που το νερό τους προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση από τις εργασίες εκσκαφής, εκχέρσωσης, και αφαίρεσης τοπικής βλάστησης.
- 3.6 Αναμένεται επηρεασμός της ατμόσφαιρας, από τις εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων και διοξειδίου του άνθρακα από τη λειτουργία των οχημάτων και μηχανημάτων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του έργου αλλά και από την αύξηση της οδικής κυκλοφορίας κατά τη λειτουργία του έργου.
- 3.7 Για την κατασκευή αλλά και λειτουργία της ανάπτυξης, απαιτούνται ενεργειακοί πόροι, και συγκεκριμένες ποσότητες υδάτων των οποίων η επάρκεια είναι περιορισμένη, και θα πρέπει να εξασφαλιστεί η προμήθεια/ επάρκεια τους σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές.
- 3.8 Θόρυβος από τη λειτουργία των μηχανημάτων του εργοταξίου και τη διακίνηση των οχημάτων.
- 3.9 Σφράγιση του εδάφους από τις κτηριακές εγκαταστάσεις που ανέρχεται στο 6% περίπου της συνολικής έκτασης των υπό μελέτη τεμαχίων χωρίς τους χώρους στάθμευσης ιδιωτικών οχημάτων και λεωφορείων.
- 3.10 Δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων ως αποτέλεσμα των κατασκευαστικών εργασιών.
- 3.11 Χρήση φυσικών πόρων (ενέργεια, νερό κ.λ.π). Αυξημένες ανάγκες σε νερό από την κατασκευή του έργου.
- 3.12 Συναθροίστηκες επιπτώσεις πιθανόν να προκύψουν από τη δημιουργία ενιαίας ανάπτυξης γηπέδου γκολφ και τουριστικών επαύλεων της εταιρείας Golf Enterprises Ltd στο χωριό Βάσα Κελλακίου σε απόσταση περίπου 8km από το προτεινόμενο έργο.

Αναλυτικά οι κυριότερες επιπτώσεις που αναμένονται να δημιουργηθούν κατά τη λειτουργία της ανάπτυξης, αφορούν μεταξύ άλλων τα πιο κάτω:

- 3.13 Θόρυβος από τα οχήματα που θα επισκέπτονται το χώρο (εκπαιδευτικό θεματικό πάρκο και εστιατόριο) και από τα μηχανήματα που θα λειτουργούν. Η στάθμη θορύβου θα είναι εντός των θεσμοθετημένων ορίων.
- 3.14 Απαιτείται ορθή λειτουργία του βιολογικού σταθμού για αποφυγή διαρροών υγρών αποβλήτων στο έδαφος καθώς και συστηματικός έλεγχος του δευτεροβάθμιου επεξεργασμένου νερού που θα χρησιμοποιείται για άρδευση αλλά και για τη διάθεση της περίσσειας λάσπης για γεωργικούς σκοπούς. Κίνδυνος από πυρκαγιά λόγω της τοποθεσίας του προτεινόμενου έργου.
- 3.15 Αύξηση στερεών αποβλήτων (αστικά, συσκευασίες, εξαρτήματα κ.α.) από τη λειτουργία της ανάπτυξης.

- 3.16 Αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου στην υπό ανάπτυξη περιοχή, αλλά και στο οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής λόγω της προσέλευσης/αποχώρησης των επισκεπτών.
- 3.17 Αύξηση αέριων ρύπων στην ευρύτερη περιοχή από τα μέσα συγκοινωνίας και από τη λειτουργία του έργου.
- 3.18 Χρήση φυσικών πόρων (ενέργεια, νερό κ.λ.π). Αυξημένες ανάγκες σε νερό από τη λειτουργία του έργου.
- 3.19 Δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων που θα παράγονται από το τυροκομείο, από το οινοποιείο και από το ελαιολιβεύριο καθώς και από τις υπόλοιπες υποδομές του έργου.
- 3.20 Αναβάθμιση οδικού δικτύου και λοιπών υποδομών για σκοπούς πρόσβασης στο έργο.
- 3.21 Η χρήση των φυσικών πόρων, η κατασκευή νέων υποδομών, η αύξηση του θορύβου και της επισκεψιμότητας στην περιοχή, ενδέχεται να επιφέρουν περιβαλλοντικές πιέσεις στο ευρύτερο φυσικό περιβάλλον.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Κατά την κατασκευή του έργου:

- 4.1 Διαχείριση στερεών αποβλήτων με βάση το είδος και παράδοση τους σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων.
- 4.2 Μέτρα μείωσης του θορύβου και αποφυγή περιττών κινητών οχημάτων εντός και εκτός του εργοταξίου.
- 4.3 Μέτρα καταστολής της σκόνης, διαβροχή του εδάφους σε ξηρή περίοδο, αποφυγή χωματουργικών εργασιών τις ημέρες με ισχυρούς ανέμους, κατά την κατασκευή του έργου.
- 4.4 Χρήση αδιάβροχου υλικού για τα χωμάτινα και αδρανή υλικά επιχωμάτωσης και εκσκαφής προς αποφυγήν παράσυρσης τους από τα όμβρια ύδατα.
- 4.5 Τακτική συντήρηση και έλεγχος μηχανημάτων και οχημάτων και χρήση βελτιωμένης ποιότητας καυσίμων.
- 4.6 Σωστή αποθήκευση μπαζών, χρήση απορροφητικών υλικών για συγκράτηση καυσίμων και άλλες επικίνδυνες ουσίες σε περίπτωση διαρροής.
- 4.7 Χρήση μπογιών χαμηλής εκπομπής VOCs, ή χρήση αυτών με χαμηλές εκπομπές φορμαλδεΐδης και χρήση κόλλας και διαλυτών χαμηλής εκπομπής VOCs.

Κατά τη λειτουργία του έργου:

- 4.8 Τα χρησιμοποιημένα μηχανέλαια από το εστιατόριο θα περισυλλέγονται με ειδικές λιποπαγίδες, θα φυλάσσονται σε ειδικά δοχεία και θα παραδίδονται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες.
- 4.9 Σωστή και τακτική συντήρηση εξοπλισμού βάσει τις οδηγίες των κατασκευαστών.

- 4.10 Εγκατάσταση εξοπλισμού χαμηλού θορύβου και όπου είναι δυνατόν, εγκατάσταση σε κλειστούς χώρους.
- 4.11 Μέτρα ηχομόνωσης στο μηχανοστάσιο του βιολογικού σταθμού, του ελαιοτριβείου, του τυροκομείου και του οινοποιείου.
- 4.12 Τακτική παρακολούθηση του βιολογικού σταθμού για αποφυγή οσμών από τη λειτουργία του.
- 4.13 Μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας από το φωτισμό και τα κλιματιστικά με χαμηλή ενεργειακή απόδοση και τοποθέτηση φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 4.14 Μέτρα εξοικονόμησης νερού όπου είναι αναγκαίο για τη μείωση της κατανάλωσης του νερού.
- 4.15 Διαχωρισμός στερεών αποβλήτων ανά είδος πριν την απόρριψη τους. Συνεργασία με εταιρείες κομποστοποίησης οργανικών αποβλήτων.
- 4.16 Χρήση αδιαπέραστων υλικών σε χώρους στάθμευσης και πεζοδρόμια για μείωση συντελεστή απορροής του εδάφους.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Το προτεινόμενο έργο βρίσκεται περίπου 200 μέτρα από την προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 - Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Δάσος Λεμεσού» (CY5000001). Δεν απαιτείται η ετοιμασία Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τα συμπληρωματικά στοιχεία, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής ημερομηνίας 12/10/2021 και των εμπλεκόμενων τμημάτων με τα οποία έγινε διαβούλευση, και δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα II, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα (Παράρτημα I) της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Βαλεντίνα Μιχαήλ
Διευθύντρια Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.015.010.007
9 Δεκεμβρίου, 2021

ΕΝΤΥΠΟ 16-Άρθρα 29-30-Γνωμοδότηση ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΡΑΤΕΙΟΥ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ 4«Θεματικό Πάρκο Πραστειού Κελλακίου» (Σελίδα 7 από 25)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ: «ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ (DECOSTA LABS LTD) ΣΤΟ ΠΡΑΣΤΕΙΟ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ»

Αρ. Αίτησης Πολεοδομικής Άδειας: ΛΕΜ/01575/2020

Στα πλαίσια της αξιολόγησης του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος οι ακόλουθες απόψεις από Τμήματα / Υπηρεσίες / Τοπικές Αρχές:

Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης: Απέστειλε επιστολή στις 22/06/2021 ότι δεν έχει ένσταση για την υλοποίηση του έργου νοουμένου ότι, θα εξασφαλιστούν οι απόψεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων για την προστασία της γεώτρησης 2016/012 που ανορύχθηκε για την Υδατοπρομήθεια της κοινότητας Πραστειού Κελλακίου.

Τμήμα Δημοσίων Έργων: με επιστολή του ημερομηνίας 11/10/2021 προς τον Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως αναφέρει μεταξύ άλλων ότι με βάση την Κυκλοφοριακή Μελέτη που ετοιμάστηκε δεν αναμένονται επιβαρύνσεις στο οδικό δίκτυο από την ανέγερση του έργου νοουμένου ότι υιοθετηθούν και υλοποιηθούν τα μέτρα που ορίστηκαν πριν τη λειτουργία του έργου ώστε να μειωθούν οι κυκλοφοριακές επιπτώσεις στο οδικό δίκτυο.

Στα πλαίσια του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

Οι πιο πάνω απόψεις λήφθηκαν υπόψη ως ακολούθως:

Στη Γνωμοδότηση λήφθηκαν υπόψη οι πιο πάνω απόψεις και ενσωματώθηκαν ανάλογα οι σχετικοί όροι για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΡΓΟ: «ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ (DECOSTA LABS LTD) ΣΤΟ ΠΡΑΣΤΕΙΟ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ»

Αρ. Αίτησης Πολεοδομικής Άδειας: ΛΕΜ/01575/2020

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
3. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με το Άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 μέχρι 2013.
4. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
5. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2016. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
6. Τα στερεά και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και λειτουργίας όσον αφορά τον εξοπλισμό, (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, χρώματα, διαλύτες, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά που θα προκύπτουν από τις εργασίες συντήρησης των μηχανημάτων ή από τυχόν διαρροές κ.α.) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2016 (Αρ. 185(Ι)/2011) [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Διαχείριση Αποβλήτων].
7. Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
8. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
9. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει το Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο τελικού σχεδιασμού του έργου οι οποίοι θεωρούνται ουσιώδεις:

Η σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτροδότησης να γίνει υπόγεια για τα προτεινόμενα τεμάχια όπου δεν υπάρχει εγκατεστημένο δίκτυο ηλεκτροδότησης.

1. Να γίνει ειδική μόνωση του υφιστάμενου υποσταθμού της ΑΗΚ, έτσι ώστε να αποτρέπονται οι ηλεκτροπληξίες. Οι κατευθυντήριες μόνωσης μπορούν να προμηθευτούν από την ΑΗΚ στην οποία έχουμε στείλει σχετικά έγγραφα/προδιαγραφές.
2. Να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο χωρίς διαπλάτυνση ή ασφαλοστρωση.
3. Να μην γίνουν εκχερσώσεις/ισοπεδώσεις. Σε περίπτωση που αυτές είναι απαραίτητες θα πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο και να γίνει κατασκευή ξερολιθίων για σκοπούς αποτροπής της διάβρωσης και ενσωμάτωσης του έργου στο χώρο.
4. Σε σχέση με τις δασικές πυρκαγιές πριν την έκδοση της άδειας οικοδομής, ο κύριος του έργου να καταθέσει για έγκριση σχέδιο πυροπροστασίας που να τύχει της έγκρισης του Τμήματος Δασών με τις ακόλουθες πρόνοιες:
  - i. Κατασκευή ντεπόζιτου χωρητικότητας 40 τόνων τουλάχιστον και υδραντλίας συνδεδεμένης με σύστημα πυροσβεστικών φωλιών.
  - ii. Εγκατάσταση συστήματος με πυροσβεστικές φωλιές και τυλιχτήρες νερού που να διαθέτουν ικανοποιητική πίεση νερού και να καλύπτουν όλη την περίμετρο του έργου.
  - iii. Πράσινη αντιπυρική λωρίδα περιμετρικά της ανάπτυξης πλάτους 6m. Η πράσινη αντιπυρική λωρίδα να σκοπεύει στη δημιουργία μη πυρόφιλου περιβάλλοντος και να περιλαμβάνει δασοκομικό χειρισμό της βλάστησης (αραιώσεις, κλαδεύσεις δέντρων), αφαίρεση χαμηλών θάμνων και φυτεύσεις πυράντοχων ειδών (πλατάνια, δρύες, κοκκινιές και σπρωφόρα δέντρα).
  - iv. Σε περίπτωση εγκατάστασης γεννήτριας, η εξάτμιση (εξώστ) να καταλήγει σε φρεάτιο και το δωμάτιο εγκατάστασης της να είναι περιμετρικά καθαρά από εύφλεκτα υλικά.
  - v. Να καθοριστούν χώροι συγκέντρωσης και διαφυγής χρηστών σε περίπτωση πυρκαγιάς και να υπάρχει κατάλληλη πρόσβαση σε πυροσβεστικά οχήματα.
5. Να τοποθετηθούν τεχνητές φωλιές για ανθρωποπούλια και μικροπούλια και ποτίστρες για την άγρια ζωή.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου:

1. Ο εργολάβος που θα αναλάβει το έργο να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2016 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους.
2. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 [185(Ι)/2011] και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.

3. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του έργου.
4. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Ε.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στο χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ.
5. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την έργου που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
6. Ο εργολάβος σύμφωνα με το Διάταγμα Κ.Δ.Π. 77/2016, να επεξεργάζεται με τη χρήση Κινητού Σπαστήρα/Κοσκίνου τα απόβλητα Α.Ε.Κ.Κ., μόνο στους χώρους παραγωγής τους (Χώρος εκάστοτε Εργοταξίου) και δεν επιτρέπεται να λειτουργεί εκτός των ορίων του Εργοταξίου. Απαγορεύεται η χρήση κινητού σπαστήρα στο εργοτάξιο εκτός και αν αυτός περιλαμβάνεται σε Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή έχει εκδοθεί Πιστοποιητικό για επεξεργασία Αποβλήτων στο χώρο παραγωγής τους και έχουν εξασφαλιστεί προηγουμένως οποιεσδήποτε άλλες εγκρίσεις ή/και άδειες. Ο Εργολάβος με την ολοκλήρωση του έργου να υποβάλει στο Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος τα Έντυπα Αναγνώρισης και Παρακολούθησης της μεταφοράς των αποβλήτων σύμφωνα με το Διάταγμα Κ.Δ.Π. 31/2016.
7. Οι ποσότητες μπαζών / υλικών εκσκαφής που θα προκύψουν από το έργο να γίνει προσπάθεια να επαναχρησιμοποιηθούν για επιχωματώσεις στο έργο στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να καταβληθεί προσπάθεια επίτευξης μηδενικού χωματοουργικού ισοζυγίου κατά τη διάρκεια των χωματοουργικών εργασιών της φάσης κατασκευής του έργου. Τυχόν περίσσεια μπαζών που πιθανόν να προκύψει να τύχει διαχείρισης με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016.
8. Να γίνει κατάλληλη διευθέτηση των χώρων αποθήκευσης αδρανών υλικών σε θέσεις όπου δεν θα επηρεάζουν αρνητικά την επιφανειακή απορροή και τη βλάστηση. Στους χώρους αποθήκευσης αδρανών να χρησιμοποιούνται μέσα όπως προστατευτικές τάφρους ή άλλα ώστε να αποφεύγεται η διασπορά στερεών σωματιδίων.
9. Απαγορεύεται η αποθήκευση υλικών εκτός των εργοταξίων. Η αποθήκευση των υλικών κατασκευής και των μηχανημάτων να γίνεται αποκλειστικά εντός των εργοταξιακών χώρων.
10. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που θα εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.

11. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας τόσο για την προστασία των εργαζομένων, όσο και του κοινού (π.χ. σήμανση, κιγκλιδώματα εκατέρωθεν των εκσκαφών, κλπ.).
12. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
13. Ο κύριος του έργου οφείλει ως κάτοχος/παραγωγός αποβλήτων, να αποθηκεύει προσωρινά τα παραγόμενα απόβλητα με τρόπο που να μην προκαλούνται επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία και οχληρία σε οποιονδήποτε και να τα παραδίδει το συντομότερο δυνατό μέσω συμφωνίας σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016.
14. Να γίνει κατάλληλη προσωρινή περιφράξη του χώρου εργασιών της κατασκευής. Τα μπάζα, τα οικοδομικά υλικά, τα μηχανήματα, κλπ. που θα προκύψουν ή θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του έργου, καθώς και οι διάφορες πρώτες ύλες, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία θα δημιουργήσουν τη μικρότερη δυνατή όχληση.
15. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις να συμμορφώνονται με τις Απαιτήσεις Ελάχιστης Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίου όπως αυτές καθορίζονται στις πρόνοιες των περί της Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμοι 2006 έως 2017.
16. Ο κύριος του έργου με βάση το εδάφιο 1 του άρθρου 9Γ των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 μέχρι 2017, πριν την έναρξη της κατασκευής του έργου, θα πρέπει να μελετήσει και να λάβει υπόψη την τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα εγκατάστασης εναλλακτικών συστημάτων παραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης (π.χ. αποκεντρωμένα συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, συστήματα συμπαραγωγής, συστήματα τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης). Αντίγραφο της μελέτης θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Υπηρεσία Ενέργειας για ενημέρωση.
17. Επιπρόσθετα, ο κύριος του έργου να μελετήσει και να λάβει υπόψη την τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα λήψης μέτρων, ώστε τα κτίρια του έργου να μπορούν να χαρακτηριστούν ως Κτίρια Σχεδόν Μηδενικής Κατανάλωσης Ενέργειας, σύμφωνα με το περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (Απαιτήσεις και τεχνικά χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί το κτίριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας) Διάταγμα του 2014 (Κ.Δ.Π. 366/2014). Η σχετική μελέτη θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Υπηρεσία Ενέργειας για ενημέρωση. Σε περίπτωση που η θέρμανση/ψύξη παρέχεται από κεντρική πηγή εντός κτιρίου ή δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρικό σημείο παραγωγής που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, θα πρέπει να εφαρμόζεται το εδάφιο 2 του Άρθρου 16 των περί της Ενεργειακής Απόδοσης Νόμων του 2006 έως 2017 που αφορά την εγκατάσταση μετρητών κατανάλωσης.
18. Οι πρώτες ύλες όπως καύσιμα, λιπαντικά, χημικά και λοιπά καθώς επίσης και όλα τα απόβλητα και ιδιαίτερα τα επικίνδυνα (π.χ. λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, κλπ) που θα παραχθούν, να αποθηκεύονται σε κατάλληλα δοχεία σε χώρους στους οποίους θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση και οι οποίοι θα πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένοι με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Επιπρόσθετα ειδικά για τα καύσιμα και τα μηχανέλαια τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον:
  - (α) να τοποθετούνται μακριά από τη διακίνηση των οχημάτων για αποφυγή ατυχήματος από σύγκρουση
  - (β) να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και

- (γ) να περιβάλλονται από δεύτερη δεξαμενή, ελάχιστης χωρητικότητας 110% της μέγιστης χωρητικότητας των πρωτογενών της οποίας η βάση και τα τοιχώματα να είναι αδιαπέραστα από νερό, πετρελαιοειδή και άλλα μηχανέλαια. Η δεύτερη δεξαμενή δεν πρέπει να έχει βάνια εξυδάτωσης των όμβριων υδάτων.
19. Στους χώρους των εργοταξίων να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να παραδίδονται σε Συλλέκτες/Μεταφορείς που είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων που συλλέγουν/μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται. Τα οχήματα συλλογής/μεταφοράς να περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό καταχώρισης και να διασφαλιστεί ότι μπορούν να μεταφέρουν τα συγκεκριμένα απόβλητα με τους σχετικούς εξαψήφιους κωδικούς βάσει του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων.
  20. Τα προς χρήση μηχανέλαια καθώς και τα μεταχειρισμένα μηχανέλαια να φυλάσσονται σε κατάλληλα κλειστά δοχεία τα οποία να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές.
  21. Να γίνεται χρήση διαπερατών υλικών και επιφανειών στους εξωτερικούς υπαίθριους χώρους (χώροι στάθμευσης κ.λπ.) για αποφυγή σφράγισης του εδάφους και διατήρηση της συνδετικότητας μεταξύ επιφάνειας της γης και εδάφους π.χ. η χρήση απόπλινθων τσιμεντένιων επιστρώσεων σε συνδυασμό με τάφρους απορροής. Επιπλέον να γίνεται χρήση πορωδών υλικών και επιφανειών για επιβράδυνση της απορροής για αποφυγή πλημμυρών. Να ληφθούν υπόψη οι κατευθυντήριες οδηγίες "Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**
  22. Να φυτευτούν δέντρα και θάμνοι περιμετρικά του τεμαχίου και στους ιδιωτικούς χώρους πρασίνου, ώστε να μετριάζεται η αισθητική ρύπανση και τυχόν φωτορύπανση από την ανάπτυξη. Να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας. Στους χώρους πρασίνου να μην επιτρέπεται η χρήση χωροκατακτητικών ειδών.
  23. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας (8 π.μ. – 5 μ.μ.) και όχι Σάββατο ή Κυριακή ή αργίες. Επίσης, να λαμβάνονται μέτρα πρόληψης ώστε να μη δημιουργείται όχληση στη γύρω περιοχή ως αποτέλεσμα της κατασκευής του έργου. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**
  24. Να εφαρμοστούν μέτρα μείωσης του θορύβου στο εργοτάξιο λόγω της λειτουργίας μηχανημάτων εργοταξίου ή άλλων οχημάτων κατασκευαστικών εργασιών, όπως:
    - χρήση ωτοασπίδων από το προσωπικό,
    - τοποθέτηση σιγαστήρων στα μηχανήματα,
    - παρακολούθηση των επιπέδων θορύβου με ηχομετρητές,
    - τοποθέτηση ηχοπετασμάτων γύρω από θορυβώδη μηχανήματα και τήρηση κατάλληλου ωραρίου εργασίας, χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου,
    - τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων / οχημάτων του εργοταξίου,
    - χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών,
    - χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων όπου είναι δυνατόν,
    - σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
  25. Κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης όπως:

- όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά τα οποία θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα,
  - να καταρτιστεί κατάλληλο σχέδιο δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης,
  - τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 km/ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους,
  - κατά τη μεταφορά χύδην υλικών να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς,
  - να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματοουργικές εργασίες,
  - όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού,
  - η μεταφορά των αδρανών υλικών να γίνεται με σκεπασμένα φορτηγά οχήματα,
  - εναπόθεση υλικών σε σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού,
  - για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρημένων με αιωρούμενα σωματίδια, οι χωματοουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων,
  - κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών δεν πρέπει να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.
26. Να χρησιμοποιηθεί εξοπλισμός χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (ή ψηλής ενεργειακής απόδοσης) σε όλες τις περιπτώσεις όπου είναι δυνατό.
27. Οι ρύποι που εκπέμπονται από τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο στάδιο της κατασκευής, να μην υπερβαίνουν τα όρια τα οποία προβλέπουν οι περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα Νόμοι του 2010 έως 2017 [ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας - www.mlsi.gov.cy, στη διαδρομή Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας/ Νομοθεσία/ Η περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα νομοθεσία/ Νόμος (Αρ.77(Ι)/2010 και 3(Ι)/2017)], και οι σχετικοί Κανονισμοί Κ.Δ.Π 327/ 2010 και 37/2017 [ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, στη διαδρομή Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας/ Νομοθεσία/ Η περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα νομοθεσία/ Κανονισμοί/ Αρ.77(Ι)/2010 και 3(Ι)/2017].
28. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών, να αποκαταστήσει κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τις εργασίες κατασκευής, και να μεριμνήσει για τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου του έργου στο τοπικό περιβάλλον (αναβάθμιση/ διατήρηση του τοπίου).
29. Να μην γίνουν κατασκευαστικά έργα την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**
30. Το εργοτάξιο να περιφραχθεί. Τα μπάζα, τα οικοδομικά υλικά, τα μηχανήματα, κλπ, να τοποθετούνται εντός των περιφραγμένων χώρων για την ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής.
31. Οι εργασίες να περιορίζονται αποκλειστικά εντός του τεμαχίου χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
32. Η εκρίζωση, αφαίρεση ή μεταφύτευση δέντρων, που πιθανόν να απομακρυνθεί, να γίνει μετά από έγκριση του Τμήματος Δασών.
33. Να κατασκευαστεί σύστημα συλλογής των όμβριων υδάτων που θα δημιουργούνται κατά τη διάρκεια βροχοπτώσεων και το οποίο θα εξυπηρετεί τους ανοικτούς χώρους του έργου. Τα όμβρια ύδατα να περνούν από κατάλληλα συστήματα (π.χ σύστημα λιποπαγίδας) ώστε να αποφεύγεται η απόρριψη τυχόν ρυπογόνων ουσιών στο έδαφος ή

στα νερά. Τα όμβρια ύδατα από τις οροφές δύναται να συλλέγονται για άρδευση των πρασίνων του έργου είτε να οδηγούνται στους φυσικούς αποδέκτες χωρίς επεξεργασία.

34. Να γίνει προσπάθεια για ελαχιστοποίηση των επεμβάσεων στο φυσικό δίκτυο απορροής ομβρίων υδάτων και λήψη αντιδιαβρωτικών μέτρων, με φύτευση των τοποθεσιών όπου γίνονται εκσκαφές ή επιχωματώσεις.
35. Το επιφανειακό γόνιμο χώμα από τα υλικά εκσκαφής και χρησιμοποιηθεί για σκοπούς ανάπλασης ή ως εδαφοβελτιωτικό ή για φυτοτεχνικές αποκαταστάσεις, σε συνεννόηση με το Τμήμα Γεωργίας, όπου εφαρμόζεται.
36. Στους ανοικτούς χώρους να γίνεται χρήση διαπερατών υλικών και επιφανειών για αποφυγή σφράγισης του εδάφους και διατήρηση της συνδετικότητας μεταξύ επιφάνειας της γης και εδάφους π.χ η χρήση απόπλινθων τσιμεντένιων επιστρώσεων σε συνδυασμό με τάφρους απορροής. Επιπλέον να γίνεται χρήση πορωδών υλικών και επιφανειών για επιβράδυνση της απορροής για αποφυγή πλημμυρών.

Ειδικό κατασκευαστικό όρο για το Ελαιοτριβείο, Οινοποιείο, Τυροκομείο και Αποστακτήριο, οι οποίοι θεωρούνται ουσιώδεις

37. Το δάπεδο του εντός των εγκαταστάσεων του έργου να είναι αδιαπέραστο και στεγανοποιημένο και να καλύπτεται ολόκληρο από σύστημα εσχάρωσης για την περισυλλογή των οποιονδήποτε υγρών διαρρεύσουν.
38. Οι αγωγοί συλλογής και μεταφοράς των υγρών αποβλήτων να είναι κλειστοί και να σχεδιαστούν και κατασκευαστούν με τρόπο που να μην δημιουργείται οχληρία ή διαρροές.
39. Στην περίπτωση εγκατάστασης λέβητα καύσης βιομάζας για την παραγωγή ζεστού νερού που χρειάζεται στην παραγωγική διαδικασία, να τηρούνται από τον κύριο του έργου, όλες οι πρόνοιες των περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας Νόμων του 2002 μέχρι (Αρ.2) 2013 (Κανονισμοί για μη Αδειοδοτούμενες Εγκαταστάσεις του 2002 μέχρι 2014).
40. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις να διαθέτουν σύστημα απόσμησης με αναρρόφηση αέρα. Η απόδοση των φίλτρων και του εξερισμού να ελέγχεται τακτικά και να γίνονται τακτικές συντηρήσεις.
41. Οι δεξαμενές αποθήκευσης/αποξήρανσης των υγρών αποβλήτων που αφορούν υγρό απόβλητο (τζίζουρος) που προέρχεται από τους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (τριών φάσεων) και το υγρό απόβλητο (υγρός ελαιοπυρήνας) που προέρχεται από τους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (δύο φάσεων), να πληρούν τις ακόλουθες προδιαγραφές:
  - (α) Το βάθος της δεξαμενής αποθήκευσης να μην υπερβαίνει τα 2.50 μέτρα με την ανώτερη στάθμη των αποβλήτων στις δεξαμενές να είναι 40 εκατοστά τουλάχιστο κάτω από την επιφάνεια της δεξαμενής, ώστε να αποφεύγονται διαρροές σε έκτακτες περιπτώσεις. Δεν πρέπει να υπάρχει καμιά υπερχείλιση ή διαρροή από τη δεξαμενή αποθήκευσης των υγρών αποβλήτων, η οποία να σχεδιαστεί με τρόπο που να αποφεύγεται εισροή σε αυτή ομβρίων νερών από τη γύρω περιοχή.
  - (β) Το σημείο εισροής (αγωγός) των αποβλήτων στη δεξαμενή να είναι τοποθετημένο κοντά στον πυθμένα (σε ύψος 50 εκατοστών περίπου) και το σημείο άντλησης τουλάχιστον 20 εκατοστά κάτω από την εκάστοτε στάθμη των αποβλήτων στη δεξαμενή.
  - (γ) Οι κλίσεις των πρανών της χωμάτινης δεξαμενής να εκφράζονται σε κλίμακα από 2:1 έως 3:1.
  - (δ) Η δεξαμενή να είναι και να διατηρείται στεγανοποιημένη καθ'όλη την διάρκεια της χρήσης της.

(ε) Η δεξαμενή να απέχει τουλάχιστο, 200 μέτρα από επιφανειακά νερά όπως λίμνες, δεξαμενές νερού και κοίτη ποταμού, 100 μέτρα από ρυάκια και γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για άρδευση καθώς επίσης τουλάχιστο 300 μέτρα από πηγές ή γεωτρήσεις υδατοπρομήθειας και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι θα έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της επιφανειακής απορροής, καθώς και της διαφυγής σε υπόγεια νερά.

(στ) Η δεξαμενή να επιθεωρείται κατά την κατασκευή από αδειούχο μηχανικό (εγγεγραμμένο στο ΕΤΕΚ) και να πιστοποιείται ως κατασκευαστικά ορθή και σύμφωνα με τα σχέδια και τις προδιαγραφές που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Η πιστοποίηση να διατηρείται στα αρχεία του κύριου του έργου.

(ζ) Η συλλογή και προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων ελαιοπυρήνα που προέρχεται από τους κάθετους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (τριφασικά ελαιοτριβεία) και της λάσπης/στερεών υπολειμμάτων που καθιζάνουν στις δεξαμενές αποξήρανσης ή αποθήκευσης των υγρών αποβλήτων να γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους για αποξήρανση/χώνευση, οι οποίοι να διαθέτουν τα πιο κάτω χαρακτηριστικά για αποφυγή διασποράς αποβλήτων στο περιβάλλον:

- στεγανό δάπεδο,
- κατάλληλη κλίση στη μια πλευρά προς ειδικό κανάλι για διευκόλυνση της συλλογής των στραγγισμάτων,
- μέτρα για προστασία από τυχόν όμβρια νερά,
- επαρκή χωρητικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις μέγιστες παραγόμενες ποσότητες των στερεών αποβλήτων κατά την περίοδο ελαιοτριβήσης και το απαιτούμενο χρονικό διάστημα παραμονής τους στο χώρο αποθήκευσης, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τρεις μήνες,

(η) να απέχει τουλάχιστον 300 μέτρα από πηγές ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για υδατοπρομήθεια και τουλάχιστον 100 μέτρα από επιφανειακά νερά όπως λίμνες, δεξαμενές νερού και κοίτη ποταμού ή ρυακιού και από γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για άρδευση και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι θα έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της επιφανειακής απορροής καθώς και της διαφυγής σε υπόγεια νερά.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

1. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
2. Τα στερεά απόβλητα που προκύπτουν από την λειτουργία του έργου να γίνεται χωριστή Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ), εντός της ανάπτυξης, για τουλάχιστον τα ρεύματα αποβλήτων γυαλί, χαρτί/ χαρτόνι, PMD, βιοαπόβλητα (τροφικά υπολείμματα, πράσινα). Το προσωπικό να τύχει κατάλληλης εκπαίδευσης / κατάρτισης για τον τρόπο χωριστής ΔσΠ ώστε να επιτυγχάνεται υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων. Στη συνέχεια να παραδίδονται σε Συλλέκτες/Μεταφορείς που είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων που συλλέγουν/μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται. Τα οχήματα συλλογής/μεταφοράς να περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό καταχώρισης και να διασφαλιστεί ότι μπορούν να μεταφέρουν τα συγκεκριμένα απόβλητα με τους σχετικούς εξαψήφιους κωδικούς βάση του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων.
3. Τα απόβλητα (υγρά, στερεά οικιακά κ.λπ.) τα οποία πιθανόν να προκύπτουν από τις εργασίες λειτουργίας του έργου να επαναχρησιμοποιούνται/ανακυκλώνονται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, ανάλογα και με την καταλληλότητά τους, σύμφωνα με τις πρόνοιες των Περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2016.

4. Οποιαδήποτε άλλα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.
5. Σε περίπτωση που θα εγκατασταθεί ηλεκτρογεννήτρια στο έργο, απαγορεύεται η απόρριψη ή διαρροή πετρελαιοειδών επί του εδάφους. Σε περίπτωση που θα χρησιμοποιηθεί πετρέλαιο ως καύσιμο, η δεξαμενή πετρελαίου να βρίσκεται εντός δευτερογενούς δοχείου ή εντός δευτερογενούς ανοικτής δεξαμενής, η οποία να έχει χωρητικότητα 110% της χωρητικότητας της πρωτογενούς δεξαμενής.
6. Να εφαρμόζεται ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΔΠ 263/2007) όσον αφορά την άρδευση των χώρων πρασίνου.
7. Τα προϊόντα που σχετίζονται με την ενέργεια (λαμπτήρες, θερμαντήρες χώρου, θερμαντήρες νερού και άλλος ηλεκτρικός και ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός) είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης και θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί του Καθορισμού των Απαιτήσεων Οικολογικού Σχεδιασμού των Συνδεδόμενων με την Ενέργεια Προϊόντων Νόμου του 2011 (Αρ. 17(Ι)/2011) [ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας – www.mcit.gov.cy/mcit/energyse.nsf, στη διαδρομή Νομοθεσία/Νόμοι/Προϊόντα και Περιβάλλον/Οικολογικός Σχεδιασμός] και των σχετικών Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει της Οδηγίας 2009/125/EK για τις ελάχιστες απαιτήσεις σχεδιασμού που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που συνδέονται με την ενέργεια πριν αυτά διατεθούν στην αγορά ή τεθούν σε λειτουργία. Κατάλογος των Κανονισμών βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας [στη διαδρομή Τομείς Πολιτικής/Προϊόντα και Περιβάλλον/Προϊόντα που Συνδέονται με την Ενέργεια/Οικολογικός Σχεδιασμός].
8. Προτείνεται η χρήση χρωμάτων χαμηλής εκπομπής VOCs, αποφυγή χρήσης μοκετών ή χρήση αυτών με χαμηλή εκπομπή VOCs, αποφυγή χρήσης σύνθετων προϊόντων ξυλείας ή χρήση αυτών με χαμηλές εκπομπές φορμαλδεΐδης και χρήση κόλλας και διαλυτών χαμηλής εκπομπής VOCs. Προτείνεται η βαφή των εσωτερικών χώρων με οικολογικά χρώματα.
9. Να μελετηθούν σύγχρονα συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας. Προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα:
  - Ο εξωτερικός φωτισμός (π.χ. χώρους στάθμευσης), να λειτουργεί με αισθητήρες κίνησης
  - Φωτισμός με αισθητήρες κίνησης ή αυτόματος χρονοδιακόπτες σε χώρους με περιοδική χρήση, όπως διαδρόμους, χώρους υγιεινής, κλπ
  - Ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός που θα αγοραστεί μελλοντικά να είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης
  - Στον εσωτερικό φωτισμό να χρησιμοποιούνται τουλάχιστον οικονομικοί λαμπτήρες και στον εξωτερικό φωτισμό να χρησιμοποιούνται λαμπτήρες τύπου LED
  - Χρήση θερμομονωτικών υλικών στις κάθετες και οριζόντιες επιφάνειες, όπου είναι εφικτό
  - Τοποθέτηση διπλών υαλοστασίων και οικοδομικών υλικών μειωμένου συντελεστή θερμοπερατότητας, όπου είναι εφικτό.
10. Στα πλαίσια της άδειας οικοδομής να ετοιμαστεί και να κατατεθεί στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων μελέτη για τη χρήση και εξοικονόμηση νερού για το εν λόγω έργο. Στη μελέτη να εκτιμώνται αναλυτικά οι υδατικές ανάγκες και να ληφθούν υπόψη οι πιο κάτω εισηγήσεις:
  - Να γίνεται ανακύκλωση των γκρίζων νερών με σύστημα διαχωρισμού τους από τα άλλα νερά. Το νερό από τους νεροχύτες μπορεί να ανακυκλωθεί για χρήση του ως νερού τουαλέτας ή για άρδευση.

- Να εγκατασταθούν σύγχρονα συστήματα εξοικονόμησης νερού όπως τοποθέτηση βρυσών ελεγχόμενης ροής και τοποθέτησης καζανακιών δύο στάσεων ή ελεγχόμενη ροής στις τουαλέτες.
11. Προτείνεται η χρήση οικολογικών προϊόντων καθαρισμού (απορρυπαντικά, υγρό πλυσίματος, σαμπουάν, σαπούνια κλπ.), και η χρήση βιοαποικοδομήσιμων σακουλιών σκυβάλων.
  12. Προτείνεται η χρήση χαρτιού τουαλέτας και κουζίνας από ανακυκλωμένο χαρτί ή οικολογικό.
  13. Γίνεται εισήγηση όπως εφαρμοστεί Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης EMAS (EcoManagement and Audit Scheme) για την ανάπτυξη. Με την εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης EMAS, δίνεται η δυνατότητα για συνεχείς βελτιώσεις στις περιβαλλοντικές επιδόσεις μιας επιχείρησης, ενισχύοντας ταυτόχρονα και την ανταγωνιστικότητά τους. Το λογότυπο του EMAS έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο μάρκετινγκ και πωλήσεων, προωθώντας τις βέλτιστες περιβαλλοντικές επιδόσεις μιας επιχείρησης. Συστήνεται η επαλήθευση του Συστήματος Περιβαλλοντικής διαχείρισης από τρίτο ανεξάρτητο επαληθευτή, πρακτική η οποία ακολουθείται π.χ. για την καταχώρηση στο μητρώο EMAS (Environmental Management and Audit Scheme) του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της ΕΕ. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να αποστείνετε να αποστείνετε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment [στη διαδρομή Αδειοδοτήσεις/Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου EMAS].
  14. Αναφορικά με τα συστήματα ψύξης και κλιματισμού που θα βρίσκονται στην εγκατάσταση, ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να τηρεί τις πρόνοιες του Νόμου, 46(Ι)/2017, περί ορισμένων φθοριούχων αερίων (ανάκτηση, πρόληψη διαρροών, περιβαλλοντική καταστροφή αερίων) καθώς και των Κ.Δ.Π. Κανονισμών 335/2018 που προκύπτουν από αυτόν (πιστοποίηση προσωπικού που ασκεί εργασίες σε ψυκτικό εξοπλισμό).
  15. Όσον αφορά τα προϊόντα που σχετίζονται με την ενέργεια όπως λαμπτήρες, θερμαντήρες χώρου, θερμαντήρες νερού και λοιπός ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, αυτά θα πρέπει να συνάδουν με τις απαιτήσεις του περί Καθορισμού των Απαιτήσεων Οικολογικού σχεδιασμού των Συνδεόμενων με την Ενέργεια Προϊόντων Νόμου του 2011 και των σχετικών μέτρων εφαρμογής.
  16. Η τοποθέτηση συμπιεστή των υπολοίπων μικτών σκυβάλων, καθώς και η χωροθέτηση των σκυβαλοδοχείων να γίνει σε συνεννόηση με τις υγειονομικές υπηρεσίες του Κοινοτικού Συμβουλίου Πραστειού Κελλακίου.
  17. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμοί του 2015, (ΚΔΠ 73/2015).
  18. Τα βρώσιμα έλαια/τηγανέλαια και λίπη να διατίθενται σε αδειοδοτημένους συλλέκτες σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016.
  19. Απαγορεύεται η απόρριψη, εναπόθεση ή διάθεση οποιασδήποτε ουσίας, η οποία ρυπαίνει ή τείνει να ρυπάνει τα νερά και το έδαφος σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και Εδάφους Νόμους του 2002 μέχρι 2013, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
  20. Τα μηχανήματα που προκαλούν υψηλή στάθμη θορύβου (π.χ. γεννήτριες, κομπρεσόροι κ.λπ.) να βρίσκονται σε κλειστούς και μονωμένους αν χρειαστεί χώρους ή να έχουν κατάλληλα ηχομονωτικά καλύμματα.
  21. Για τη λειτουργία των κολυμβητικών δεξαμενών να εγκατασταθούν οι κατάλληλες υποδομές για εξοικονόμηση νερού όπως επαναχρησιμοποίηση του νερού από το

ξέπλυμα των φίλτρων (backwash) και περιορισμός της εξάτμισης καθώς και των σιντριβανιών που θα κατασκευαστούν.

22. Να μην γίνεται χρήση προβολέων ιδιαίτερα τους μήνες Μάρτιο-Ιούλιο. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**
23. Κάθε χρόνο, από τον Απρίλιο μέχρι τον Μάιο, να αφαιρούνται και να απομακρύνονται τα ξερά χόρτα από όλη την έκταση του έργου, η αντιπυρική λωρίδα να οργώνεται και ο χώρος να εξωραϊζεται. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**
24. Εντός του χώρου να δημιουργηθούν σημεία πληροφόρησης των χρηστών για τη βιοποικιλότητα της περιοχής, τις απειλές που αντιμετωπίζει το δάσος και τη σύνδεσή του έργου με υποδομές δασικής αναψυχής (μονοπάτι μελέτης της φύσης και σημείο θέας Κυπαρισσίας) μαζί με κανόνες ορθής συμπεριφοράς. **Ο όρος αυτός θεωρείται ουσιώδης.**

Ειδικό λειτουργικό όροι για το Ελαιοτριβείο, Οινοποιείο, Τυροκομείο και Αποστακτήριο οι οποίοι θεωρούνται ουσιώδεις:

(i) Ελαιοτριβείο

1. Έξι μήνες πριν από τη λειτουργία της μονάδας, ο κύριος του έργου της να υποβάλει αίτηση στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος για χορήγηση Άδειας Απόρριψης Αποβλήτων.
2. Τα υγρά απόβλητα που θα προκύπτουν από τις διεργασίες του ελαιοτριβείου να διαχωρίζονται ως ακολούθως στα πιο κάτω ρεύματα:
  - (α) υγρά απόβλητα από το πλύσιμο των ελιών με νερό
  - (β) υγρά απόβλητα από το πλύσιμο των μηχανημάτων και των εσωτερικών χώρων του ελαιοτριβείου
  - (γ) υγρά απόβλητα (τζίζουρος) που προέρχονται από τους κάθετους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές της ελαιοζύμης (τριφασικά ελαιοτριβεία)
  - (δ) Υγρά απόβλητα (υγρός ελαιοπυρήνας) που προέρχονται από τους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές της ελαιοζύμης (διφασικά ελαιοτριβεία)
  - (ε) Αστικά λύματα που προέρχονται από τις χρήσεις του προσωπικού
  - (στ) Χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια
3. Τα ρεύματα υγρών αποβλήτων **(α)** και **(β)** που αφορούν υγρά απόβλητα από πλυσίματα, να συλλέγονται και να διοχετεύονται, για σκοπούς προσωρινής αποθήκευσης, σε στεγανή δεξαμενή. Το αναμιγμένο υγρό απόβλητο μπορεί στη συνέχεια, να διαχειρίζεται με ένα ή συνδυασμό από τους ακόλουθους τρόπους:
  - (α) Διάθεση σε αποχετευτικό δίκτυο της περιοχής,
  - (β) Παράδοση σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης αποβλήτων,
  - (γ) Χρήση για σκοπούς άρδευσης.
4. Σε περίπτωση που το αναμεμιγμένο υγρό απόβλητο, θα παραδίδεται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης αποβλήτων, μπορεί να παραδίδεται σε συλλέκτες / μεταφορείς οι οποίοι είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, ώστε να διατίθεται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις για κατάλληλη επεξεργασία και διάθεση, όπως προνοείται σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016 και τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013.
5. Σε περίπτωση που το αναμεμιγμένο υγρό απόβλητο θα χρησιμοποιείται για σκοπούς άρδευσης, η μεταφορά του να γίνεται με κλειστούς αγωγούς και με τρόπο που να μην δημιουργείται οχληρία ή διαρροές ή επιφανειακά λιμνάζοντα νερά.
6. Τα ρεύματα υγρών αποβλήτων **(γ)** αφορούν υγρά απόβλητα (τζίζουρος) που προέρχονται από τους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (τριών φάσεων) και **(δ)** αφορούν υγρά απόβλητα (υγρός ελαιοπυρήνας) που προέρχεται από τους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (δύο φάσεων), τα οποία πρέπει να συλλέγονται και να διοχετεύονται,

για σκοπούς προσωρινής αποθήκευσης, σε κατάλληλη κλειστή και στεγανή δεξαμενή. Η δεξαμενή προσωρινής αποθήκευσης να είναι στατικά ανθεκτική, στεγανοποιημένη και να μην φθείρεται (π.χ. οξειδώνεται) κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες χρήσης της. Τα υγρά απόβλητα μπορούν στη συνέχεια, να διαχειρίζονται με ένα ή συνδυασμό από τους ακόλουθους τρόπους:

(α) Να αποθηκεύεται σε δεξαμενές αποθήκευσης και ακολούθως να διατίθεται ως εδαφοβελτιωτικό. Η χωρητικότητα των δεξαμενών να είναι τέτοια ώστε να καλύπτει τις μέγιστες ανάγκες αποθήκευσης των υγρών αποβλήτων που παράγονται ετήσια.

(β) Να αποθηκεύεται σε δεξαμενές αποξήρανσης μόνο για σκοπούς εξάτμισης. Η χωρητικότητα των δεξαμενών να είναι τέτοια ώστε να μην υπάρχει καμία πιθανότητα υπερχείλισης τους.

(γ) Να παραδίδεται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης αποβλήτων (σταθμός αναερόβιας επεξεργασίας). Η μεταφορά μπορεί να γίνεται είτε με κλειστό αγωγό είτε να παραδίδεται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων οι οποίοι είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών αποβλήτων.

7. Το ρεύμα υγρών αποβλήτων (**γ**), μπορεί εναλλακτικά να διατίθεται επιφανειακά για σκοπούς λίπανσης νοουμένου ότι τηρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Το ρεύμα αναμιγμένων υγρών αποβλήτων (**γ**) να μεταφέρεται με κλειστούς αγωγούς στις δεξαμενές αποθήκευσης και, ακολούθως διατίθεται ως εδαφοβελτιωτικό. Η διάθεσή στο έδαφος να γίνεται σε καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών, σιτηρά, ή σε δενδρώδεις καλλιέργειες,

(β) Απαγορεύεται η διάθεση των υγρών αποβλήτων στις ακόλουθες συνθήκες:

- στο έδαφος κατά την περίοδο βροχοπτώσεων και ιδιαίτερα όταν το έδαφος είναι σε κατάσταση κορεσμού,
- σε παγωμένο ή καλυμμένο από χιόνι έδαφος.
- σε διάστημα 60 ημερών μετά από τη φύτευση / σπορά.
- σε χώρους όπου η δημιουργία λιμναζόντων νερών είναι πιθανή

(γ) Πριν τη εφαρμογή τους στο έδαφος να γίνεται ο κατάλληλος προγραμματισμός και να υπολογίζεται η έκταση που θα χρειαστεί για διάθεση, με στόχο τη διασφάλιση ότι θα γίνεται ισόποση και ομοιόμορφη κατανομή στο έδαφος. Οι επιτρεπόμενες δόσεις για λίπανση να είναι μέχρι 8 τόνους ανά δεκάριο, το χρόνο.

(δ) Σε περίπτωση διάθεσης τους σε ζώνες ευπρόσβλητες σε νιτρικά, να ακολουθείται το Πρόγραμμα Δράσης για προστασία των ευπρόσβλητων περιοχών (Κ.Δ.Π. 185/2008) και η ποσότητα αζώτου να μην υπερβαίνει τα 17Kg N/δεκάριο.

(ε) Απαγορεύεται η διάθεσή τους εντός Ζώνης Άμεσης Προστασίας όπως περιγράφεται στον πιο κάτω πίνακα:

A/A	Περιοχή	Ζώνη Άμεσης Προστασίας
1	Ποταμοί και λίμνες	100 Μέτρα
2	Μικρά ρυάκια	50 Μέτρα
3	Δημόσιοι Δρόμοι Υπεραστικοί Δρόμοι	100 Μέτρα 500 Μέτρα
4	Γεωτρήσεις Άρδευσης	100 Μέτρα

4	Γεωτρήσεις Υδατοπρομήθειας	300 Μέτρα
5	Δημόσιες Παροχές Ύδρευσης	300 Μέτρα
6	Κατοικίες και ευαίσθητες οικιστικές χρήσεις όπως σχολεία, εκκλησίες και νοσοκομεία	500 Μέτρα

(στ) Απαγορεύεται η διάθεση σε αγροτεμάχια στα οποία εφαρμόζονται υγρά ή άλλα στερεά κτηνοτροφικά απόβλητα (π.χ. από αιγοπρόβατα) ή υγρά απόβλητα άλλου ελαιοτριβείου όπως και το αντίστροφο, κατά το ίδιο έτος.

8. Στη περίπτωση όπου τα υγρά απόβλητα **(γ)** ή **(δ)** θα διατίθενται ως εδαφοβελτιωτικό, η διάθεση στο έδαφος να γίνεται σε καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών, σιτηρά ή σε δενδρώδεις καλλιέργειες και σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος Γενικών Όρων Απόρριψης για Ελαιοτριβεία των περί Ελέγχου της ρύπανσης των Νερών Νόμων 2002 μέχρι 2013.
9. Το ρεύμα υγρών αποβλήτων **(ε)** να διοχετεύεται στο αποχετευτικό σύστημα της περιοχής. Σε περίπτωση ανυπαρξίας αποχετευτικού συστήματος μπορεί να απορρίπτεται σε σύστημα σηπτικής δεξαμενής και απορροφητικού λάκκου.
10. Το ρεύμα υγρών αποβλήτων **(στ)** να συλλέγεται ξεχωριστά, να τοποθετείται σε κατάλληλα σηματοδοτημένα στεγανά δοχεία και να παραδίδεται σε συλλέκτες / μεταφορείς οι οποίοι είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, ώστε να διατίθεται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις για κατάλληλη επεξεργασία.
11. Τα στερεά απόβλητα που θα προκύπτουν από τις διεργασίες του ελαιοτριβείου να διαχωρίζονται ως ακολούθως:
  - (α) Ελαιοπυρήνας που προέρχεται από τους κάθετους φυγόκεντρους ελαιοδιαχωριστές (τριφασικά ελαιοτριβεία)
  - (β) Λάσπη/στερεά υπολείμματα που καθιζάνουν στις δεξαμενές αποξήρανσης ή αποθήκευσης των υγρών αποβλήτων
  - (γ) Φύλλα ελαιοδέντρων
12. Τα ρεύματα στερεών αποβλήτων **(α)** και **(β)** μπορούν να διαχειρίζονται με ένα ή συνδυασμό από τους ακόλουθους τρόπους:
  - να διατίθενται ως εδαφοβελτιωτικό,
  - να μεταφέρονται και να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις αερόβιας και αναερόβιας επεξεργασίας αποβλήτων για περαιτέρω διαχείριση
13. Τα ρεύματα των στερεών αποβλήτων **(α)** και **(β)**, σε περίπτωση που θα διατίθενται ως εδαφοβελτιωτικό, η διάθεση στο έδαφος να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος Γενικών Όρων Απόρριψης για Ελαιοτριβεία των περί Ελέγχου της ρύπανσης των Νερών Νόμων 2002 μέχρι 2013.
14. Το ρεύμα στερεών αποβλήτων **(γ)** να αποθηκεύεται σε κατάλληλο χώρο ώστε να αποφεύγεται η διασπορά τους από τον αέρα και τη βροχή μέχρι τη διάθεσή τους σε κτηνοτροφικές μονάδες ή ως εδαφοβελτιωτικό ή σε χώρο απόρριψης στερεών αποβλήτων.
15. Κατά τη διάρκεια μεταφοράς των υγρών και στερεών αποβλήτων εκτός των υποστατικών του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η δημόσια υγεία και η προστασία από την οχληρία και δυσοσμία.

16. Απαγορεύεται οποιαδήποτε διαρροή υγρών αποβλήτων στο έδαφος ή τα νερά από τα οχήματα μεταφοράς.

(ii) Οινοποιείο

1. Να υποβληθεί αίτηση για εξασφάλιση Άδειας Απόρριψης Αποβλήτων με βάση γενικούς όρους απόρριψης αποβλήτων από Οινοποιεία (ΚΔΠ 305/2015).
2. Να γίνεται τακτική συντήρηση και έλεγχος των μηχανημάτων παραγωγής και των οχημάτων μεταφοράς των τελικών προϊόντων, ώστε να αποφεύγεται ατελής καύση και αυξημένες εκπομπές αέριων ρύπων.

(iii) Τυροκομείο

1. Να υποβληθεί αίτηση για εξασφάλιση Άδειας Απόρριψης Αποβλήτων σύμφωνα με του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου του 2002 έως 2013.
2. Τα υγρά απόβλητα από την παστερίωση των χαλουμιών να διοχετεύονται σε στεγανή, κλειστή δεξαμενή, επαρκούς χωρητικότητας (3κ.μ), κατάλληλα επενδυμένη για το είδος του αποβλήτου αυτού. Στη συνέχεια τα υγρά απόβλητα δύναται να χρησιμοποιηθούν για άρδευση των χώρων πρασίνου του έργου, εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές που θα τεθούν στην Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων. Σε περίπτωση που πληρούνται οι προδιαγραφές να συλλέγονται και μεταφέρονται με βυτιοφόρο, το οποίο να είναι καταχωρημένο στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2016, σε αδειοδοτημένη μονάδα για επεξεργασία.
3. Ο νορρός από την παραγωγική διαδικασία να διοχετεύεται σε κλειστά δοχεία ή δεξαμενή κατάλληλα επενδυμένη για το είδος του αποβλήτου αυτού, επαρκούς χωρητικότητας (3κ.μ.) και στη συνέχεια να διατίθεται σε κτηνοτροφικές μονάδες για χρήση ως υγρή τροφή. Εναλλακτικά ο νορρός μπορεί να παραδίνεται σε Συλλέκτες/Μεταφορείς που είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων που συλλέγουν/μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται. Τα οχήματα συλλογής/μεταφοράς να περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό καταχώρισης και να διασφαλιστεί ότι μπορούν να μεταφέρουν τα συγκεκριμένα απόβλητα με τους σχετικούς εξαψήφιους κωδικούς βάση του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων.
4. Τα υγρά απόβλητα από τα ξεπλύματα της παραγωγικής διεργασίας, των διεργασιών καθαρισμού των χώρων και του μηχανολογικού εξοπλισμού να παραδίνονται σε Συλλέκτες/Μεταφορείς που είναι καταχωρημένοι στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων που συλλέγουν/μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται. Τα οχήματα συλλογής/μεταφοράς να περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό καταχώρισης και να διασφαλιστεί ότι μπορούν να μεταφέρουν τα συγκεκριμένα απόβλητα με τους σχετικούς εξαψήφιους κωδικούς βάση του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων.
5. Ο κύριος του έργου να διατηρεί κατάλληλο σημείο πρόσβασης στις δεξαμενές αποθήκευσης αποβλήτων, ώστε να είναι δυνατή η λήψη δειγμάτων και θα μεριμνά ώστε να μη χύνονται ή διαρρέουν απόβλητα στο έδαφος και τον περίγυρο των δύο δεξαμενών.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: Όροι για τον Βιολογικό Σταθμό επεξεργασίας λυμάτων οι οποίοι θεωρούνται ουσιώδεις:

Όροι κατά την κατασκευή:

1. Όλες οι κατασκευές πρέπει να επιθεωρούνται από αδειούχο μηχανικό και να πιστοποιούνται ως κατασκευαστικά ορθές και σύμφωνα με τα σχέδια για το σκοπό που προορίζονται.
2. Κατά την εγκατάσταση της μονάδας επεξεργασίας υγρών αποβλήτων να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα (π.χ. προδιαγραφές υλικών, μεθοδολογία εγκατάστασης) ώστε να εξασφαλιστεί η στεγανότητα της για αποφυγή διαρροών.
3. Να διασφαλιστεί ο καλός αερισμός των χώρων στους οποίους θα εγκατασταθεί η μονάδα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων.
4. Να εγκατασταθεί στεγανή δεξαμενή έκτακτης ανάγκης, ικανής χωρητικότητας τουλάχιστον 1 ημέρας, για την αποθήκευση ανεπεξέργαστων υγρών αποβλήτων σε περίπτωση δυσλειτουργίας του σταθμού ή επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων τα οποία δεν ικανοποιούν τις προδιαγραφές ποιότητας.
5. Για την προσωρινή αποθήκευση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων σε περίπτωση πολυομβρίας κατά τη χειμερινή περίοδο ή σε περίπτωση που οι ανάγκες άρδευσης είναι περιορισμένες, να εγκατασταθεί στεγανή δεξαμενή προσωρινής αποθήκευσης χωρητικότητας αποθήκευσης τουλάχιστον 10 ημερών, όπου εφαρμόζεται.
6. Τόσο η δεξαμενή έκτακτης ανάγκης όσο και των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων να είναι στεγανές και μπορεί να είναι, πλαστικές ή μεταλλικές ή κατασκευασμένες από οπλισμένο σκυρόδεμα έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχουν διαρροές.
7. Να εγκατασταθεί μετρητής ροής στην έξοδο της τελικής επεξεργασίας (δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια) για έλεγχο της ποσότητας των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων.
8. Σε περίπτωση μεταφοράς της παραγόμενης λάσπης σε άλλο σταθμό για περαιτέρω επεξεργασία, ο σταθμός επεξεργασίας υγρών αποβλήτων θα πρέπει να διαθέτει κατάλληλα σχεδιασμένο σημείο υποδοχής/παραλαβής της με βυτιοφόρο.
9. Οι εγκαταστάσεις του σταθμού από τις οποίες δυνατό να προκύπτουν οσμές, όπως η εσχάρωση, οι λιπосуλλέκτες κλπ, να καλυφθούν, καθώς επίσης να χρησιμοποιηθούν συστήματα απομάκρυνσης οσμών.
10. Για τον περιορισμό των οσμών κατά τη λειτουργία του έργου, να χρησιμοποιηθούν συστήματα αναρρόφησης και επεξεργασίας του αέρα, και να καθοριστούν στις τεχνικές προδιαγραφές τα μέγιστα επιτρεπτά όρια οσμών.
11. Στη μονάδα βιολογικού καθαρισμού να υπάρχει εγκατεστημένη ηλεκτρογεννήτρια ή δυνατότητα άμεσης παροχής ηλεκτρογεννήτριας, καθώς και σύστημα έγκαιρης ειδοποίησης για άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων δυσλειτουργίας του σταθμού ή απότομης εισροής μεγάλης ποσότητας ομβρίων υδάτων στο σύστημα.
12. Στην έξοδο της τελικής επεξεργασίας (δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια), να υπάρχει σημείο δειγματοληψίας εύκολα και ανά πάσα στιγμή προσπελάσιμο για έλεγχο.
13. Η τοποθέτηση του αγωγού μεταφοράς των υγρών αποβλήτων να γίνει με βάση τα Κυπριακά Πρότυπα για την κατασκευή και έλεγχο αγωγών (CYS EN 1610: 1998).

14. Ο αγωγός μεταφοράς των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων προς τους χώρους άρδευσης να είναι υπόγειος και διπλής κάλυψης (ripe in ripe) έτσι ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαρροή, όπου εφαρμόζεται.
15. Να γίνει δενδροφύτευση περιμετρικά του τεμαχίου γης, σε όλο το μήκος του περιφραγμένου χώρου των εγκαταστάσεων του σταθμού επεξεργασίας, με διπλή συστάδα τοπικών δένδρων ή/και θάμνων, κατά προτίμηση ξηρανθεκτικών, με την καθοδήγηση του Τμήματος Δασών και να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για εγκατάσταση των φυτών.

Ειδικό Όροι κατά τη λειτουργία:

16. Να εξασφαλιστεί πριν τη λειτουργία της εγκατάστασης Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων (AAA) σύμφωνα με τους περί Ελέγχου Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013. Έξι μήνες πριν από τη λειτουργία της μονάδας, να υποβληθεί στο Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος αίτηση για χορήγηση Άδειας Απόρριψης Αποβλήτων σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 έως 2013.
17. Ο Κύριος του Έργου έχει υποχρέωση να διαθέτει ή να συμβληθεί με κατάλληλα εκπαιδευμένα πρόσωπα για τη συντήρηση και λειτουργία του σταθμού, τη διαχείριση των επεξεργασμένων λυμάτων, καθώς και για τη διεξαγωγή δειγματοληψιών και χημικών και μικροβιολογικών αναλύσεων σύμφωνα με τους όρους της AAA που θα χορηγηθεί.
18. Η επεξεργασία υγρών αποβλήτων να μην υπερβαίνει τη μέγιστη δυναμικότητα του σταθμού.
19. Η μονάδα να διαθέτει στεγανή/κλειστή δεξαμενή αποθήκευσης της λάσπης για την άμεση μεταφορά της σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων. Σε περίπτωση χρήσης της λάσπης στη γεωργία να διαθέτει τσιμεντένια πλατφόρμα, με προστατευτικό περιτοιχισμό σε δύο ή τρεις πλευρές, ύψους 1,5 μέτρων, και σύστημα συλλογής και αποθήκευσης στραγγισμάτων για παραμονή της στην πλατφόρμα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 3 μηνών.
20. Το επεξεργασμένα υγρά απόβλητα να χρησιμοποιούνται για άρδευση ή να διαχειρίζονται σύμφωνα με τους όρους που θα καθορίσει η Περιβαλλοντική Αρχή στην Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που θα χορηγήσει ο Υπουργός Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, στο κύριο του έργου σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 έως 2013.
21. Να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων από το θόρυβο, όπως:
  - (α) εγκλεισμός των πηγών θορύβου και ενσωμάτωση μέτρων ηχομόνωσης κατά το σχεδιασμό των κτιρίων.
  - (β) χρήση εξοπλισμού χαμηλού θορύβου.
22. Να τηρούνται από τον κύριο του έργου, όλες οι πρόνοιες της εκάστοτε ισχύουσας Νομοθεσίας για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία.
23. Ο κύριος του έργου υποχρεούται όπως τουλάχιστον 6 μήνες πριν την παύση χρήσης της μονάδας να υποβάλει στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σχέδιο αποξήλωσης και αποκατάστασης του χώρου της μονάδας το οποίο αφού εγκριθεί θα πρέπει να υλοποιήσει εντός τριών μηνών.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Όροι σχετικά με την αποξήλωση του έργου:

1. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
2. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:
  - Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
  - Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
3. Να διασφαλιστεί ότι οι εργασίες αποξήλωσης θα περιοριστούν στον χώρο όπως φαίνεται στα κτηματικά σχέδια που υπάρχουν στη Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Να μην γίνει καμία επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.

**ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
9 Δεκεμβρίου, 2021**